

Sygn. akt XV Ca 227/15

POSTANOWIENIE

Dnia 4 listopada 2016 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu Wydział XV Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Jarosław Grobelny

Sędziowie: SSO Maria Antecka (spr.)

SSR del. Paweł Soliński

Protokolant: protokolant sądowy Magdalena Piechowiak

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 4 listopada 2016 r. w P.

sprawy z wniosku R. J.

przy udziale (...) Spółka z o.o. w P.

o ustanowienie służebności przesyłu

na skutek apelacji wniesionej przez wnioskodawcę

od postanowienia Sądu Rejonowego w Wolsztynie

z dnia 28 listopada 2014 r.

sygn. akt X Ns 61/13

postanawia:

I. zmienić zaskarżone postanowienie w punkcie 2. w ten sposób, że zasądzoną tam kwotę podwyższyć do sumy 2.107 zł (dwa tysiące sto siedem złotych);

II. kosztami sądowymi w postępowaniu apelacyjnym obciążyć uczestnika postępowania i z tego tytułu nakazać sięgnąć od uczestnika (...) Sp. z o.o. w P. na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w Poznaniu kwotę 1.982,39 zł;

III. zasądzić od uczestnika postępowania na rzecz wnioskodawcy kwotę 160 zł z tytułu zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Maria Antecka Jarosław Grobelny Paweł Soliński

UZASADNIENIE

Wnioskodawca R. J. wniósł o ustanowienie służebności przesyłu na swojej nieruchomości na rzecz uczestnika (...) Sp. z o.o. w P., za jednorazowym wynagrodzeniem w wysokości 5 200 zł, z zastrzeżeniem, że w razie zmiany przeznaczenia przedmiotowego gruntu na budowlany w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego wnioskodawcy przysługiwać będzie roszczenie o dopłatę wynagrodzenia.

W uzasadnieniu wnioskodawca wskazał, że na jego nieruchomości położonej w P. - na działce oznaczonej numerem (...) i zapisanej w księdze wieczystej Kw nr (...) w Sądzie Rejonowym w G. usytuowane są elementy sieci przesyłowej,

której właścicielem jest uczestnik (...) Sp. z o. o. w P.. Swoje roszczenie wnioskodawca oparł na przepisach art. 305¹ i art. 305² k.c.

W odpowiedzi na wniosek uczestnik wniósł o jego oddalenie, podnosząc zarzut zasiedzenia służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesyłu. Podczas rozprawy w dniu 18.11.2014 r. uczestnik cofnął zarzut zasiedzenia i wniósł o ustanowienie służebności przesyłu za wynagrodzeniem określonym przez biegłego tj. 402 zł.

Postanowieniem z 28 listopada 2014 r. Sąd Rejonowy w G.(...) Zamiejscowy Wydział Cywilny z siedzibą w W.:

1. ustanowił na rzecz (...) Spółka z o.o. z/s w P. i jej następców prawnych obciążającą każdoczesnego właściciela nieruchomości, dla której Sąd Rejonowy w G.(...)Wydział Ksiąg Wieczystych w W. prowadzi Księgę Wieczystą nr (...) – działka nr (...) – służebność przesyłu polegającą na prawie prowadzenia eksploatacji sieci przesyłowej przez przedsiębiorstwo przesyłowe, w tym na prawie swobodnego dostępu i dojazdu do urządzeń przesyłowych w celu wykonania prac eksploatacyjnych, konserwacyjnych i remontowych oraz usuwania ewentualnych awarii sieci przesyłowej, jej rozbudowy w ramach przestrzennych ustanowionej służebności i z minimalizacją uciążliwości dla właściciela nieruchomości, a także polegającą na obowiązku znoszenia przez każdoczesnego właściciela nieruchomości obciążonej ograniczeń i zakazów wynikających z istnienia urządzeń wchodzących w skład tej sieci, a także obowiązku korzystania z nieruchomości obciążonej w sposób zgodny z aktualnie obowiązującymi przepisami dotyczącymi urządzeń przesyłowych, ochrony zdrowia i życia ludzkiego oraz ochrony środowiska – przy czym integralną częścią postanowienia jest mapa przebiegu służebności sporządzona przez S. S. (1) - k. 92 akt;

2. zasądził od uczestnika (...) Spółka z o. o. z siedzibą w P. na rzecz wnioskodawcy R. J. 402 zł tytułem wynagrodzenia za ustanowienie służebności określonej w punkcie 1 postanowienia;

3. w pozostałym zakresie wniosek oddalił.

Podstawę powyższego orzeczenia stanowiły następujące ustalenia faktyczne:

Wnioskodawca R. J. jest właścicielem działki nr (...), położonej w P., dla której Sąd Rejonowy w G.. prowadzi księgę wieczystą Kw nr (...). Grunt ten znajduje się we własności osób fizycznych od roku co najmniej 1962. Dla obszaru tego nie urządzono miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy P. działkę nr (...) lokalizuje w strefie zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i wielorodzinnej, zagrodowej i usługowej. Działka znajduje się w miejscowości P., na ulicy (...). (...). Najbliższe sąsiedztwo działki stanowią tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i tereny rolne. Działka ta we frontowej części zabudowana jest budynkiem mieszkaniowym jednorodzinnym oraz budynkiem gospodarczym, pozostała jej część to działka użytkowna rolniczo. Kształt działki jest dość regularny. Dojazd do nieruchomości następuje ulicą o nawierzchni asfaltowej. W zasięgu działki znajdują się sieci infrastruktury elektrycznej, wodociągowej i kanalizacyjnej. Przez działkę (...) przebiega napowietrzna linia elektroenergetyczna niskiego napięcia (...)z jednym, pojedynczym słupem posadowionym na tej działce. Oś linii elektroenergetycznej niskiego napięcia znajduje się w pasie pięciu metrów pomiędzy budynkiem mieszkalnym, a granicą działki z drogą publiczną. Obszar objęty przez linię elektroenergetyczną wynosi 22 m⁽²⁾ w tym powierzchnia zajęta przez linię 20 m⁽²⁾ natomiast powierzchnia zajęta przez słup - 2 m⁽²⁾.

Wynagrodzenie z tytułu ustanowienia służebności przesyłu wynosi 402 zł.

Powyższy stan faktyczny Sąd Rejonowy ustalił na podstawie przedłożonych do akt dokumentów, akt księgi wieczystej Kw nr (...), mapy (k.92), opinii biegłego (k. 139 – 148, 163 - 168).

W ocenie Sądu I instancji dokumenty zgromadzone w sprawie są jasne, czytelne, oraz nie było żadnych wątpliwości co do ich wiarygodności. Zarzuty wnioskodawcy do opinii biegłego S. S. (1) dotyczące braku wyznaczenia strefy ochronnej okazały się bezzasadne, co Sąd Rejonowy omówił w dalszej części uzasadnienia.

Sąd I instancji wskazał, że istotne znaczenia miała opinia biegłego S. S. (1), która określa kwestię ewentualnego pasa służebności oraz wartość jednorazowego wynagrodzenia za ustanowienie służebności na nieruchomości wnioskodawcy. Biegły wykonał ją z należytą starannością i fachowo. Opinia jest szczegółowa, a jej wnioski w sposób logiczny wynikają z poczynionych ustaleń i opierają się na wiedzy i doświadczeniu biegłego. Opinia ta w dużej mierze stanowiła podstawę rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie, a w szczególności pozwoliła na ustalenia przebiegu pasa służebności oraz wysokości wynagrodzenia za ustanowienie służebności. Rzetelność opinii nie została skutecznie zakwestionowana przez strony. Biegły w piśmie z dnia 18.08.2014 r. i 07.02.2014 r. – k. 163 – 168 – skutecznie odparł zarzut wnioskodawcy dotyczący ustalania strefy ochronnej. Wskazał przekonująco, że linia elektroenergetyczna (...) przebiega przez działkę (...) w pasie 5 metrów pomiędzy budynkiem, a granicą z drogą publiczną i szeroko oraz skutecznie uzasadnił, że w przypadku takiego usytuowania linii niskiego napięcia zarówno normy prawne (w tym przepisy techniczno-budowlane), jak i Polskie Normy nie tylko nie wymagają ustanowienia strefy ochronnej, ale wręcz utworzenie takiej strefy nie miałoby żadnego uzasadnienia. Obszar wokół którego przebiega linia nie podlega zabudowie z uwagi na przygraniczne usytuowanie linii. Linia nie stwarza też żadnego zagrożenia poprzez oddziaływanie na środowisko, z racji iż jest linią 0,4 kV. W tym stanie rzeczy w istocie brak było podstaw do ustanowienia strefy ochronnej.

Na podstawie tak ustalonego stanu faktycznego Sąd Rejonowy dokonał następujących rozważań prawnych:

Służebność należy do ograniczonych praw rzeczowych. Służebność to prawo korzystania z cudzej nieruchomości w określonym zakresie, przez określoną osobę dla osiągnięcia danego celu. W myśl art. 285 § 1 k.c. służebność gruntowa jest obciążeniem jednej nieruchomości tzw. obciążonej, na rzecz właściciela innej nieruchomości - władającej prawem polegającym na tym, że właściciel nieruchomości władającej może korzystać w oznaczonym zakresie z nieruchomości obciążonej bądź, że właściciel nieruchomości obciążonej zostaje ograniczony w możliwości dokonywania w stosunku do niej określonych działań lub też nie wolno wykonywać mu określonych uprawnień, które mu względem nieruchomości władającej przysługują. Służebność może powstać w drodze: umowy, orzeczenia sądu, ugody sądowej, decyzji administracyjnej, wreszcie – zasiedzenia.

Szczególnym rodzajem służebności gruntowej jest służebność przesyłu. Przepis art. 305⁴ k.c. stanowi, iż przepisy o służebnościach gruntowych stosuje się także do służebności przesyłu. Jest to stosunkowo młoda konstrukcja prawa cywilnego. Jej istota polega na tym,

iż nieruchomość można obciążyć na rzecz przedsiębiorcy - który zamierza wybudować lub którego własność stanowią urządzenia, służące do doprowadzania lub odprowadzania płynów, pary, gazu, energii elektrycznej oraz inne urządzenia podobne - prawem polegającym na tym, że przedsiębiorca może korzystać w oznaczonym zakresie z nieruchomości obciążonej, zgodnie z przeznaczeniem tych urządzeń (art. 305¹ k.c.)

Bezspornym w sprawie jest, że na działce nr (...) należącej obecnie do R. J. przebiega napowietrzna linia energetyczna. Podtrzymuje ją jeden słup. Urządzenia te należą do uczestnika, który jest ich posiadaczem samoistnym od wielu lat.

Wnioskodawca występując z niniejszym roszczeniem wniósł o ustanowienie służebności przesyłu na swojej nieruchomości. W toku postępowania uczestnik sformułował zarzut zasiedzenia służebności gruntowej na nieruchomości, należącej do wnioskodawcy. Zgodnie bowiem z art. 292 k.c. służebność gruntowa może być nabyta przez zasiedzenie, gdy polega na korzystaniu z trwałego i widocznego urządzenia. Zarzut ten został cofnięty w dniu 18.11.2014 r.

W ocenie Sądu Rejonowego wszystkie warunki do ustanowienia służebności przesyłu zostały spełnione. Na gruncie należącym do wnioskodawcy została posadowiona sieć energetyczna jeszcze przez poprzedników prawnych

uczestnika. Nie doszło wówczas do spisania żadnej umowy pomiędzy stronami i kwestia posadowienia sieci nie została nigdy uregulowana w sposób prawny. Uczestnik korzysta czynnie z sieci i przesyła energię za pośrednictwem sieci usytuowanej na gruncie wnioskodawcy. Niewątpliwym jest zatem fakt, że poprzez posadowienie linii energetycznej w zakresie ograniczonym przebiegiem urządzeń tejże linii i strefy pasa technologicznego, uczestnik bez tytułu prawnego wkroczył w sferę prawną wnioskodawcy, uniemożliwiając w tej części swobodne korzystanie z nieruchomości przy jednoczesnym bezumownym korzystaniu w złej wierze z owej części nieruchomości. Wobec usytuowania linii energetycznej doszło do wyłączenia części nieruchomości ze swobodnego użytkowania. Część tej powierzchni stanowi strefa ochronna, w której nie mogą znajdować się budynki mieszkalne, a nawet roślinność. Dlatego prawo własności jest w niniejszym przypadku ograniczone.

Zachodzi zatem, zdaniem Sądu I instancji, konieczność uregulowania korzystania w ten sposób z nieruchomości wnioskodawcy przez uczestnika. Konieczność ta wynika z tego, iż sieć energetyczna nie może zostać obecnie przesunięta, gdyż wiązałoby to się z jej przeniesieniem nie tylko z gruntu wnioskodawcy. Z oczywistych względów uzasadnionych zasadami prawidłowej gospodarki taka sytuacja jest niemożliwa.

Wobec powyższego dla prawidłowej eksploatacji urządzeń przesyłowych ustanowionych na gruncie R. J. konieczne stało się ustanowienie służebności przesyłu w oparciu o art. 305¹ k.c. Sąd Rejonowy określił służebność zgodnie z wnioskiem, dokonując jedynie modyfikacji żądania w zakresie istnienia pasa eksploatacyjnego, którego wyznaczenie w realiach sprawy okazało się niezasadne.

Sąd I instancji zasądził też od uczestnika (...) Spółka z o. o z/s w P. na rzecz wnioskodawcy R. J. 402 zł tytułem wynagrodzenia za ustanowienie służebności określonej w punkcie 1 postanowienia opierając się w tym względzie na niezakwestionowanej skutecznie opinii biegłego S. S. (1). Przedmiotowa służebność została ustanowiona przez Sąd Rejonowy za jednorazowym wynagrodzeniem. Wnioskodawca zupełnie dowolnie określił należność z tego tytułu na kwotę 5 200 zł, nie popierając tej kwoty żadnymi argumentami. Wynagrodzenie (odpłatność) za ustanowienie służebności przesyłu może być świadczeniem jednorazowym lub okresowym. Kodeks cywilny, stanowiąc o odpowiednim wynagrodzeniu, nie wskazuje kryteriów ustalenia jego wysokości, a także nie przesądza, że chodzi o wynagrodzenie w postaci świadczenia pieniężnego, jednorazowego lub okresowego. Ustalając wynagrodzenie, należy mieć na względzie wpływ obciążenia i usytuowania na nieruchomości urządzeń, na jej wartość, uciążliwość dla właściciela w zakresie prawidłowej eksploatacji rzeczy w ramach wykonywania jego prawa, przeznaczenie nieruchomości oraz sposób korzystania z urządzeń przesyłowych i ich charakter (wielkość, wpływ ich funkcjonowania na otoczenie, przeznaczenie). Wynagrodzenie jednorazowe nie powinno odpowiadać pełnej wartości obciążonej nieruchomości, skoro powstałe ograniczone prawo rzeczowe nie pozbawia właściciela jego prawa, a także władania rzeczą w zakresie wykraczającym poza potrzebę istnienia służebności. W ocenie Sądu I instancji wszystkie te okoliczności zostały uwzględnione w wyliczeniu należnego jednorazowego wynagrodzenia przez biegłego. Dalej idące żądanie zasądzenia wynagrodzenia oddalono. Oddalono również żądanie zastrzeżenia na rzecz wnioskodawcy roszczenia o dopłatę wynagrodzenia w razie zmiany przeznaczenia gruntu. Żądanie takie nie znajduje uzasadnienia prawnego. W regulacji dotyczącej służebności przesyłu ustawodawca nie uwzględnił możliwości dokonywania zastrzeżeń - w orzeczeniu o ustanowieniu służebności przesyłu – o prawie żądania wynagrodzenia uzupełniającego w przyszłości, a zastosowanie znajduje ogólna zasada, w myśl której sąd orzekając, bierze pod uwagę stan istniejący w chwili zamknięcia rozprawy – art. 316 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. Gdyby stosować przez analogię art. 189 k.p.c., stwierdzić trzeba by, że wnioskodawca nie wykazał interesu prawnego w kreowaniu takiego żądania oddzielnie, brak przeszkód, po ewentualnej zmianie przeznaczenia gruntu, do wystąpienia z żądaniem zapłaty uzupełniającego wynagrodzenia, którego słuszność – co do zasady i wysokości – będzie podlegać odrębnej ocenie.

Apelację od powyższego postanowienia wniosł, działający przez profesjonalnego pełnomocnika, wnioskodawca zaskarżając je w całości i zarzucając mu:

1. naruszenie prawa materialnego mającego istotny wpływ na treść rozstrzygnięcia, tj. art. 154 ust. 1 ustawy o gospodarce nieruchomościami w zw. z art. 6 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, poprzez przyjęcie, iż dla ustalenia odpowiedniego wynagrodzenia za ustanowienie służebności przesyłu miarodajna jest opinia

biegłego, która nie uwzględnia wszystkich czynników mających wpływ na ustalenie odpowiedniego wynagrodzenia w zamian za ustanowienie służebności przesyłu,

2. naruszenie prawa materialnego mającego istotny wpływ na treść rozstrzygnięcia, tj. art. 305² § 2 kodeksu cywilnego poprzez nieuwzględnienie roszczenia wnioskodawcy o przyznanie odpowiedniego wynagrodzenia za ustanowienie służebności przesyłu,

3. naruszenie przepisów postępowania mających istotny wpływ na treść rozstrzygnięcia, tj.:

a) art. 233 kodeksu postępowania cywilnego poprzez dokonanie przez Sąd I instancji dowolnej oceny przeprowadzonej w sprawie opinii biegłego sądowego w zakresie geodezji i kartografii oraz szacowania nieruchomości i w konsekwencji uznanie, iż odpowiednią kwotą jednorazowego wynagrodzenia za ustanowienie służebności przesyłu stanowi kwota 402 zł, która nie uwzględnia swym zakresem pasa służebności – strefy ochronnej dla linii (...), w sytuacji gdy wynagrodzenie za ustanowienie służebności przesyłu swym zakresem winno obejmować wszelki uszczerbek związany z posadowieniem na gruncie urządzeń przesyłowych, w tym kwotę należną z tytułu obniżenia wartości nieruchomości,

b) art. 285 § 1 kodeksu postępowania cywilnego poprzez przyjęcie, iż sporządzona w sprawie opinia biegłego oraz jej uzasadnienie jest miarodajne dla ustalenia odpowiedniego wynagrodzenia w zamian za ustanowienie służebności przesyłu, podczas gdy nie uwzględniała ona wszystkich czynników mających wpływ na ustalenie tego wynagrodzenia,

c) art. 232 zd. 2 kodeksu postępowania cywilnego poprzez nie powołanie w sprawie nowego biegłego, który dokonałby ponownej wyceny dla ustalenia odpowiedniego wynagrodzenia w zamian za ustanowienie służebności przesyłu w oparciu o miarodajne czynniki mające rzeczywisty wpływ na wartość tego wynagrodzenia.

Mając powyższe na uwadze skarżący wniósł o:

1. uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania,
2. zasądzenie od uczestnika postępowania na rzecz wnioskodawcy kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego za instancje odwoławczą według norm przepisanych.

Odpowiedź na apelację złożył reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika, uczestnik postępowania, wnosząc o oddalenie apelacji oraz zasądzenie od wnioskodawcy na rzecz uczestnika kosztów postępowania apelacyjnego, w tym zwrotu kosztów zastępstwa procesowego, wg. norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Apelacja okazała się uzasadniona.

Sąd Okręgowy uznał ustalenia faktyczne poczynione w niniejszej sprawie przez Sąd I instancji w przeważającej części za prawidłowe, przyjmując je za własne w myśl postanowień art. 382 k.p.c., z zastrzeżeniem poniższych uwag.

Sąd Okręgowy podkreśla, że służebność ustanowiona a w punkcie 1. zaskarżonego postanowienia nie obejmowała strefy ochronnej. Pewne wątpliwości może wywoływać stwierdzenie Sądu Rejonowego, zawarte w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia (k.198 akt, drugi akapit), że „Wobec usytuowania linii energetycznej doszło do wyłączenia części nieruchomości ze swobodnego użytkowania. Część tej powierzchni stanowi strefa ochronna, w której nie mogą znajdować się budynki mieszkalne, a nawet roślinność”. Zważywszy treść opinii biegłego S. S. i mapę przebiegu służebności, sporządzoną przez tego biegłego, która to opinia stanowiła dowód, na którym sąd oparł się wydając rozstrzygnięcie, a mapa stanowi część integralną część postanowienia ustanawiającego służebność przesyłu, nie ulega wątpliwości, że obszar 22 m², wskazany w opinii, stanowi obszar zajęty przez linię elektroenergetyczną i słup. Biegły

S. S. (1) prezentował przed Sądem Rejonowym stanowisko, że w okolicznościach niniejszej sprawy nie zachodziła konieczność wyznaczania strefy ochronnej k.141 i k.167).

Podniesione w wywiezionej apelacji zarzuty, dotyczące naruszenia przepisów procedury cywilnej, okazały się skuteczne i doprowadziły do uzupełnienia postępowania dowodowego przed Sądem II instancji

Sąd Okręgowy przeprowadził dowód z opinii biegłego w zakresie elektroenergetyki, elektryczności i budownictwa Z. M. r., w celu ustalenia zasięgu stopnia ingerencji linii energetycznej w prawo własności nieruchomości (strefa ograniczonego użytkowania), której sprawa dotyczy.

Biegły w opinii z dnia 23 października 2015 r. (k. 258-264) wskazał, że dla linii niskiego napięcia (...), przebiegającej przez działkę wnioskodawcy, należy wyznaczyć - strefę ochronną o szerokości 6,6 m (2 x 3 m po obu stronach linii od skrajnego przewodu plus 0,6 m szerokość poprzecznika).

Z powyższą opinią nie zgodził się uczestnik postępowania. W związku z powyższym przeprowadzono, zgodnie z postanowieniem Sądu II instancji z 18 lutego 2016 r. dowód z opinii uzupełniającej, którą biegły opracował 2 marca 2016 r. (k. 293-296), a której zapisów zainteresowani nie kwestionowali.

Następnie Sąd Okręgowy wydał postanowienie o przeprowadzeniu dowodu z pisemnej opinii biegłego S. S. (1), w celu ustalenia wysokości wynagrodzenia za ustanowienie służebności przesyłu na nieruchomości dla, której prowadzona jest KW nr (...) – działce nr (...) – z uwzględnieniem strefy ochronnej przewidzianej w opinii biegłego sądowego Z. M. z dnia 23 października 2015 r.

Zgodnie z opinią biegłego z dziedziny szacowania nieruchomości z 18 maja 2016 r. (k. 316-3318) ustalono, że:

1. łączna powierzchnia zajęta przez linię elektroenergetyczną (...) wraz ze strefą ochronną dla działki nr (...) wynosi: 122 m²,
2. wynagrodzenia za ustanowienie na przedmiotowej nieruchomości służebności przesyłu z uwzględnieniem strefy ochronnej wynosić powinno 2 107,38 zł.

Ustaień powyższej opinii zainteresowani nie kwestionowali.

Sąd Okręgowy ocenił przeprowadzone dowody z opinii biegłych za w pełni wiarygodne, przedstawione dokumenty były prawidłowo opracowane, czytelne, udzielające wyczerpujących informacji zgodnie z tezami dowodowymi przedstawionymi przez sąd. Jednocześnie wobec braku zastrzeżeń do ww. opinii, przy uwzględnieniu opinii uzupełniającej do opinii biegłego Z. M. z 23 października 2015 r., sąd nie znalazł podstaw do podważenia ustaień biegłych dotyczących zagadnień wymagających wiedzy specjalnej.

Sąd Okręgowy stwierdza, że ze względu na uzupełnienie materiału dowodowego w toku postępowania apelacyjnego o dowód z opinii biegłych sądowych: – Z. M. oraz w zakresie geodezji, kartografii i szacowania nieruchomości - S. S. (1), doszło do określenia strefy ochronnej dla ustalonego przez Sąd Rejonowy obszaru służebności przesyłu na działce nr (...) (nieruchomości o Kw nr (...)). Niemniej powierzchnia służebności przesyłu na przedmiotowej działce nie uległa zmianie i wynosi nadal 22 m², natomiast ustalono strefę ochronną o łącznej powierzchni 100 m². Ustalenie strefy ochronnej skutkowało odpowiednim podniesieniem wynagrodzenia należnego wnioskodawcy do kwoty 2 107 zł (pkt 1 sentencji).

Sąd Okręgowy przy ustalaniu powierzchni strefy ochronnej miał na uwadze treść § 55 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 6 lutego 2003 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy podczas wykonywania robót budowlanych (Dz.U. z 2003. nr 47, poz. 401), zgodnie z którym nie jest dopuszczalne sytuowanie stanowisk pracy, składowisk wyrobów i materiałów lub maszyn i urządzeń budowlanych bezpośrednio pod napowietrznymi liniami elektroenergetycznymi lub w odległości liczonej w poziomie od skrajnych przewodów, mniejszej niż 3 m - dla linii o

napięciu znamionowym nieprzekraczającym (...). Ponadto uwzględniono także brzmienie § 77 pkt 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 26 września 1997 r. w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy (j. t. Dz. U. z 2003 r. nr. 169, poz. 1650 ze zm), zgodnie z którym niedopuszczalne jest składowanie materiałów bezpośrednio pod elektroenergetycznymi liniami napowietrznymi lub w odległości mniejszej (licząc w poziomie od skrajnych przewodów) niż 2 m - od linii niskiego napięcia.

W tak określonej strefie ochronnej nie jest zatem możliwe prowadzenie robót budowlanych, które zawsze wszak wiążą się z sytuowaniem w miejscu budowy stanowisk pracy, składowisk wyrobów i materiałów oraz maszyn i urządzeń budowlanych. Rzecz jasna,

z powierzchni tej w sposób bezpośredni nie korzysta uczestnik postępowania, jednakże istotne ograniczenie korzystania z niej pozostaje w ścisłym, nierozzerwalnym związku z usytuowaniem linii energetycznej przebiegającej przez nieruchomości wnioskodawcy (patrz: wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z 6 czerwca 2013 r. w sprawie (...)).

W związku z powyższym należy ocenić jako uzasadnione zarzuty wywiedzionej apelacji, a dotyczące naruszenia prawa materialnego tj. art. 154 ust. 1 ustawy o gospodarce nieruchomościami w zw. z art. 6 ustawy o planowaniu oraz art. 305² § 2 kodeksu cywilnego poprzez nie uwzględnienie wszystkich czynników mających wpływ na ustalenie odpowiedniego wynagrodzenia w zamian za ustanowienie służebności przesyłu, a w konsekwencji nie uwzględnienie roszczenia wnioskodawcy o przyznanie odpowiedniego wynagrodzenia. Sąd Okręgowy zauważa przy tym, że podczas rozprawy apelacyjnej w dniu

4 listopada 2016 r. pełnomocnik wnioskodawcy oświadczył, iż nie wnosi o zmianę zakresu służebności przesyłu, określonej w postanowieniu Sądu Rejonowego. Podkreślenia wymaga, że strefa ochronna nie pokrywa się z zakresem obciążenia nieruchomości służebnością przesyłu (tak: Sąd Najwyższy w uchwale z 11.12.2015 r. – III CZP 88/15). Okoliczność tę wyjaśnił też biegły z dziedziny elektroenergetyki, elektryczności i budownictwa Z. M., w opinii uzupełniającej, podając, iż nie ma żadnego związku pomiędzy strefą ochronną (oddziaływaniem) a pasem służebności przesyłu (k.296).

Powyższe okoliczności, na podstawie art.386§1 k.p.c. w zw. z art.13§2 k.p.c., uzasadniały konieczność zmiany zaskarżonego postanowienia w punkcie.2. (punkt I. postanowienia Sądu Okręgowego).

Orzeczenie o kosztach w postępowaniu apelacyjnym, zawarte w punktach I. i II. postanowienia z dnia 4.11.2016 r., uzasadniają następujące okoliczności:

W postępowaniu nieprocesowym zasadą jest ponoszenie przez każdego uczestnika tego postępowania wszystkich kosztów, jakie związane są z jego udziałem w sprawie (art. 520 § 1 k.p.c.), jednakże została ona oparta na założeniu, że uczestnicy są w równym stopniu zainteresowani wynikiem postępowania lub mimo braku tej równości – ich interesy są wspólne. W postępowaniu nieprocesowym może jednak wystąpić sytuacja odbiegająca od powyższego założenia, a wówczas przy orzekaniu o kosztach postępowania dopuszczalne będzie odstępstwo od zasady ponoszenia kosztów określonej w art. 520 § 1 k.p.c. poprzez zastosowanie stosunkowego rozdzielenia kosztów lub nałożenia całości kosztów na jednego z uczestników postępowania, do czego podstawę prawną stanowi art. 520 § 2 i 3 k.p.c.

W ocenie Sądu Okręgowego w niniejszej sprawie zaistniały warunki do odstępstwa od zasady z art. 520 § 1 k.p.c. i obciążenie kosztami postępowania w całości uczestnika, a to na podstawie art.520 § 2 k.p.c. Nie budzi wątpliwości, że interesy wnioskodawcy (domagającego się zmiany postanowienia w kierunku ponownego jej rozpoznania) oraz uczestnika (żądanego oddalenia apelacji) były sprzeczne, przy czym wnioski apelującego zostały uwzględnione, zatem należy go uznać za wygrywającego sprawę. Ponadto Sąd Okręgowy uznał, iż całe koszty postępowania apelacyjnego winien ponieść uczestnik postępowania, który mimo wezwania przed złożeniem wniosku nie zajął stanowiska w kwestii umownego ustanowienie służebności przesyłu. Uczestnik kwestionował również opinię biegłego z dziedziny elektroenergetyki, elektryczności i budownictwa, sporządzoną w postępowaniu odwoławczym, co spowodowało konieczność przeprowadzenia dowodu z uzupełniającej opinii tego biegłego. Ostatecznie żądanie wnioskodawcy (z uwzględnieniem modyfikacji poczynionej na rozprawie apelacyjnej w dniu 4.11.2016 r.) zostało uwzględnione, a apelacja nie została oddalona nawet w części (o oddalenie apelacji w całości wnosił uczestnik

postępowania). Ponadto należy mieć na uwadze, że ustanowienie służebności przesyłu służy interesom uczestnika postępowania, gdyż reguluje jego sytuację prawną,

W związku z powyższym, o kosztach sądowych w postępowaniu apelacyjnym, Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art.520§2 k.p.c., a także na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (j. t. Dz. U. z 2016 r. poz. 623) w zw. z art. 520 § 3 k.p.c., nakazując ich ściągnięcie od uczestnika (...)

Sp. z o. o. (pkt 2 sentencji). Na nieuiszczone koszty sądowe w postępowaniu apelacyjnym w kwocie 1 982,39 zł składają się:

- wynagrodzenie przyznane biegłemu Z. M. w kwocie 862,34 zł za sporządzenie opinii z 23 października 2015 r. (k. 267),
- wynagrodzenie przyznane biegłemu Z. M. w kwocie 447,58 zł za sporządzenie pisemnej opinii uzupełniającej z 2 marca 2016 r. (k. 298),
- wynagrodzenie przyznane biegłemu S. S. (1) w kwocie 672,47 zł za sporządzenie pisemnej opinii z 18 maja 2016 r. (k. 319).

W punkcie III. Sąd Okręgowy orzekł na podstawie powołanego już wyżej przepisu art.520§2 k.p.c., a także na podstawie art. 98 § 1 i § 2 k.p.c. oraz art.99 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. w zw. z art.13§2 k.p.c., zasądzając od uczestnika na rzecz wnioskodawcy postępowania poniesione przez niego koszty postępowania w instancji odwoławczej.

Na poniesione przez wnioskodawcę koszty postępowania apelacyjnego w łącznej kwocie 160 zł, składały się wynagrodzenie pełnomocnika wnioskodawcy w kwocie 120 zł, którego wysokość określono na podstawie § 7 pkt 3 w zw. z § 12 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (j. t. Dz.U. z 2013 r. poz. 490 ze zm.- przywołane rozporządzenie znajdowało zastosowanie w oparciu o § 21 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych - Dz.U. z 2015 r., poz. 1804, ze zm.) oraz opłata od apelacji w kwocie 40 zł, której wysokość określono na podstawie art. 23 pkt 1 w zw. z art. 18 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (j. t. Dz. U. z 2016r. poz. 623).

Maria Antecka Jarosław Grobelny Paweł Soliński